

Pædagogisk læreplan for Dr. Fanes børnehus 2024 - 2026

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Læsevejledning til denne pædagogiske læreplan

Denne pædagogiske læreplan er udarbejdet med det pædagogiske personale fra daginstitutionen Dr. Fanes børnehus.

Indholdet er udarbejdet igennem refleksionsprocesser, hvor vi har analyseret og evalueret vores pædagogiske praksis for, at få øje på hvad der har været brug for af udvikling i forhold til den styrkede pædagogiske læreplan. Dette er foregået igennem demokratiske processer i et samarbejde med leder og alle de pædagogiske medarbejdere i Dr. Fanes børnehus. På den måde har alle medarbejderne fået lov til, at bidrage igennem dialog og egne refleksioner til den konkrete analyse og evaluering af det valgte tema eller element. På den måde sikres der mulighed for, at den enkelte medarbejder kan tilegne sig viden, læring og føle ejerskab over den pædagogiske læreplan.

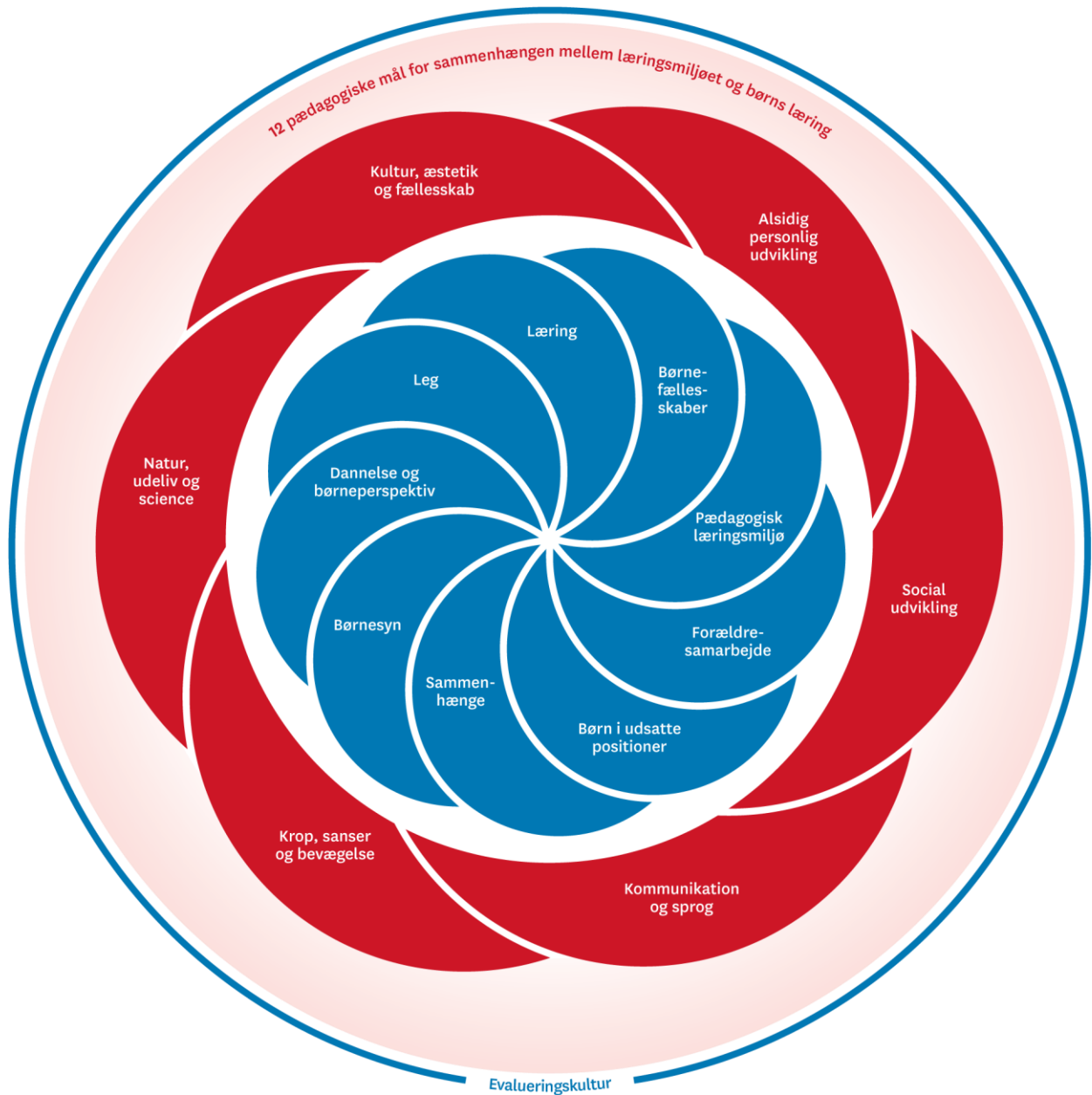
Den grundlæggende ramme for udarbejdelsen er dagtilbudsloven der er omsat i Børne og socialministeriet publikation den styrkede læreplan, rammer og indhold 2018. Den pædagogiske læreplan vil være dynamisk og løbende udvikle Dr. Fanes børnehus pædagogiske kvalitet og den pædagogiske praksis.

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for det pædagogiske arbejde med trivsel, læring, udvikling og dannelse hvor legen er grundlæggende og børneperspektivet er tydeligt.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Velkommen til Dr. Fanes børnehus

Nedenstående er en kort beskrivelse af vores fysiske rammer og vores overordnet pædagogiske profil.

Dr. Fanes børnehus er et dagtilbud som ligger i Askeby på vest Møn. Børnehuset ligger tæt på marker og natur. Dr. Fanes børnehus er en 0-6 års institution, og inddelt i en vuggestue gruppe og to børnehavegrupper. Vores fysiske rammer og læringsmiljøer er gode både inde og ude.

Vi er opdelt i mindre læringsgrupper om formiddagen. Hver af grupperne har tilknyttet faste voksne, da vi på den måde sikre en tæt relation mellem barn og voksen og opnår et roligt og genkendeligt læringsmiljø. Dette giver ligeledes det pædagogiske personale mulighed for, at have et godt kendskab og indsigt omkring det enkelte barns trivsel og udvikling. Vi ser på, hvor barnet er nu i sin udvikling og hvad de er i gang med at lære. Vi arbejder målrettet med læring, trivsel, udvikling og dannelse, så vi sikre lige deltagelsesmuligheder for alle børn. Vi arbejder hver dag med at skabe læringsmiljøer der er attraktive og spændende så børnene har lyst og bliver motiveret til at være deltagende og lære noget. Vi arbejder ud fra, at alle børn er naturlige nysgerrige og at de lærer gennem positive relationer til os og børnefællesskabet. Det pædagogiske personale strukturerer sig så de bedst muligt kan tage udgangspunkt i det enkelte barns behov og være nærværende.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Nedenstående er der beskrivelser af hvordan de 5 centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag kommer til udtryk i Dr. Fanes Børnehus og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene.

Børnesyn

Loven siger, at det at være barn har en værdi i sig selv. Børn skal ikke alene forberedes på at blive voksen, men også støttes og værdsættes i de første år. Dr. Fanes Børnehus pædagogiske praksis læner sig op ad dette og arbejder ud fra dette givne børnesyn på følgende måde.

- Vi organiserer os i en struktureret hverdag hvor der er forudsigelighed som giver tryghed. Vi inddeler os i løbet af dagen i mindre grupper, både i voksenstyret aktiviteter og børnenes frie leg, og på den måde giver det mulighed for at alle børn bliver set og hørt.
- De voksne ser børnene som kompetente medspillere. Til samling inddrager vi børnene hvor de har mulighed for at være medbestemmende i forhold til f.eks. sangvalg. Gennem dialog finder vi vej til flertalsbeslutning, så f.eks. ved uenighed om hvad børnene skal lege – lægger vi op til demokratisk at gruppen følger flertallet.
- Vi følger børnenes spor (børnene viser os vejen).
- Ved måltider inddrager og lytter vi til børnene om de er sultne (selvregulering), børnene vælger selv hvad de vil spise.
- Vi har små fysiske læringsmiljøer hvor børnene er medbestemmende i forhold til valg af legemiljø. Vi indretter og bygger læringsmiljøet op hvor vi kan støtte og guide børnene tæt og på den måde være tilgængelige voksne, og giver dem mulighed for at eksperimentere med læringsmiljøet (legene).
- De voksne er nærværende, omsorgsfulde, indlevende og legende og har fokus på at læringsmiljøet er stemningsfuldt.

Dannelse og Børneperspektivet

I Dr. Fanes Børnehus arbejder vi ud fra forståelsen af begrebet dannelse, at det enkelte barn skal begynde at lære sig selv at kende og begynde at lære at indgå i fællesskaber og relationer med andre børn. Vi arbejder ud fra en bevidsthed om at se, høre og inddrage børnene (demokratisk) og på den måde juster os pædagogisk i forhold til det enkelte barn og det pædagogiske læringsmiljø for hele gruppen. Lade børnene komme til orde og skabe tid til det. Det gør vi på følgende måde.

- Vuggestuen har en demokratikuffert, hvor børnene vælger en sang.
- Børnehavegrupperne anvender demokratisk afstemning f.eks. ved valg af bog til højtlesning i gruppen.
- Vores fysiske læringsmiljøer er indrettet med legetøj og materiale som er tilgængeligt for børnene.
- Når vi spiser madpakker vælger børnene selv hvilken mad de vil spise.
- Børnene lærer at vente på tur f.eks. i garderoben, vaske hænder samt almindelig dannelse som tak, hej og farvel.
- Vi kigger på det enkelte barn og juster i læringsmiljøet f.eks. når vi venter på tur overvejer vi ud fra barnet hvad kravet skal være.
- Vi sikre, at der er god tid hvis barnet er udfordret så det er muligt for barnet, at mestre på en god måde.
- Vi har respekt for hinandens forskelligheder og hinandens meninger.
- De voksne er opmærksomme på eget sprogbrug.
- Vi anvender metoden børneinterview for, at følge og juster i vores læringsmiljø ud fra børnenes perspektiv.

Leg og læring

Loven siger bl.a. at legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud. Legen er grundlæggende for børns sociale og personlige læring og udvikling, og legen fremmer blandt andet fantasi, virkelyst, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. I Dr. Fanes Børnehus er der ingen tvivl om ovenstående og i vores pædagogiske læringsmiljøer igennem hele dagen i alle børnegrupperne er der fokus på at skabe trygge, alsidige og inddragende læringsmiljøer hvor det pædagogiske fokus er, at leg og læring i stor grad hænger sammen. Ud fra børneperspektivet er børns leg en måde børn er i verden på. Leg er vanskelig at sætte på en formel og definer, men pædagogisk arbejder vi ud fra at børns leg og læring har særlige kendetegn og indtager forskellige former.

Vi er opmærksomme på at danne gode relationer så barnet er tryk og har ro til læring. Vi skaber forudsigelighed igennem en genkendelig og struktureret hverdag.

Ifølge psykolog Lev Vygotskij er der tre læringsrum som den voksne kan positionere sig i forhold til barnet og børnegruppen i forbindelse med børns leg og læring.

1. læringsrum: dette er den voksenskabte læring, den voksne går foran barnet i læringen. Den voksne har planlagt hvad barnet skal lære og hvordan.

2. læringsrum: dette er den voksne støttet læring, den voksne går ved siden af barnet i læringen. Både den voksne og barnet har indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal tage vare på barnets interesser og herved følge op på dem.
3. læringsrum: børnene har fri leg. Den voksne går bagved barnet i læringen. Barnet har selv indflydelse på hvad og hvordan læringen skal ske. Den voksne skal være observerende på hvad der sker.

Med udgangspunkt i disse tre læringsrum er det pædagogiske personale bevidste om hvordan de positionerer sig i forhold til barnet og børnegruppen i hverdagens forskellige læringsmiljøer. Det vil sige de igangsætter lege, de observere lege og de er deltagende i lege og på den måde understøtter det pædagogiske personale børnenes læring igennem legen.

Børnefællesskaber

Dr. Fanes pædagogiske praksis tager udgangspunkt i at alle børn har brug for at føle sig som en del af et fællesskab. Alle børn har noget godt at byde ind med som andre børn kan lære noget godt af.

- Vi arbejder i små grupper hvor der er plads til at alle børn bliver set og hørt. Vi hjælper de børn der kan have svært ved selv at komme ind i lege med at opbygge legerelationer. Børnene har faste pladser ved frokost, så der er små fællesskaber som kan gå på tværs af børnenes andre legerelationer.
- Vi er opmærksomme på at skabe et miljø hvor børnene har mulighed for at indgå i legefællesskaber. Her er det både i voksenstyret og i selvvalgte aktiviteter at den voksne støtter og guider børnene ved behov.
- Gennem dialog taler vi med børnene om hvordan man behandler hinanden. Ligeledes taler vi om at alle er forskellige og har forskellige forudsætninger og, at vi sammen øver os i at skabe rum hvor alle kan være med.
- Der bliver skabt mulighed for, at børnene kan deltage i legefællesskaber på tværs af alder og køn. F.eks. på vores legeplads er vi samlet om fælles aktiviteter.
- Vi taler med forældrene om hvilken betydning det har for børnene imellem hvordan man taler om andre børn derhjemme, samt hvordan man som forældre hjemmefra kan være med til at understøtte de gode børnefællesskaber, ved f.eks. legeaftaler.

Pædagogisk læringsmiljø

Beskrivelse af hvordan vi i Dr. Fanes Børnehus skaber et pædagogisk læringsmiljø hele dagen, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vores fokus i hverdagen er, at vi forsøger at opretholde en overskuelig, genkendelig struktur med iboende rutiner og fysiske og psykiske læringsmiljøer. Vi vægter en god og tryk aflevering med nærværende voksne, hvor vi vinker med barnet, har tid til leg eller et kram, alt efter barnets behov.

Fra morgenstunden skabes små læringsmiljøer som f.eks. magneter, tegnebord, perleplader eller lego. Her er børnene medbestemmende. Stuerne er inddelt i små opsatte læringsmiljøer hvor der er skabt forskelligartet læringsmiljøer der giver børnene mulighed for fordybelse.

I alle vores læringsmiljøer er vores pædagogiske fokus og tilgang til børnene at give tid, tæt kærlig og nær kontakt. Vi har fokus på at skabe god dialog som at sætte ord på barnets følelser og have god øjenkontakt. Øver os hele tiden i at observere og følge barnets initiativ og er opmærksomme på vores sprog og udvikle et godt samspil med alle børnene (voksen/barn relation).

Ligeledes er vores pædagogiske overvejelser til alle dagens pædagogiske læringsmiljøer, at skabe tryghed, udvikling, læring og dannelse for alle børnene. Vi øver os i at have fokus på, at alle dagens overgange, rutiner og aktiviteter bevare det stemningsfulde læringsmiljø og at den gode stemning fylder i alle dagens sammenhænge.

Vi holder samling hverdag i alle vores børnegrupper og det bliver en daglig rutine som er vigtig for børnene hvor indholdet varieres. Her er vores pædagogiske overvejelse at samling indtænkes som et redskab til at skabe ro og nysgerrighed. Samlingen foregår om formiddagen i små grupper.

I vores pædagogiske læringsmiljøer ved f.eks. samling, spisning og aktiviteter har vi fokus på at lykkes med at skabe velfungerende børnefællesskaber. F.eks. i garderoben er noget af vores fokus at børnene bliver selvhjulpne, men også at man kan hjælpe hinanden. Man giver og modtager hjælp og gode venner støtter og hjælper hinanden videre til et nyt læringsmiljø som f.eks. på legepladsen eller på tur.

Vi har mange rutiner og vi ser her muligheden for at arbejde med børnenes egne læreprocesser. Her er der tid til gentagelse, at øve sig, udvikle og lære. Vi skaber rammerne for de fælles læreprocesser i rutinerne med fokus på hvad børnene kan, at de hjælper hinanden og at de kan blive nysgerrige på hvad de kan lære af hinanden i børnefællesskabet, som f.eks. at åbne en madkasse.

Samarbejde med forældre om børns læring

Beskrivelse af hvordan vi samarbejder med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring

I Dr. Fanes Børnehus ser vi forældresamarbejdet som et partnerskab, hvor begge parter kan bidrage med unik viden om barnet. Dette partnerskab opbygger vi bl.a. ved at:

- Når barnet starter i vores børnehus holder vi en opstartssamtale hvor vi ud fra en samtale guide har en dialog om barnet og familien, samt afstemmer forventninger og giver plads til hinandens perspektiver. Efter ca. 3-4 mdr. følger vi op på denne samtale med en ny samtale.
- To gange om året udarbejder vi systematisk en Tobi vurdering af barnets trivsel og udvikling. Hvis det er nødvendigt og vi har nogle opmærksomhedspunkter på barnet inviterer vi forældrene til et samarbejde omkring vores bekymring og hvordan vi sammen kan støtte barnet videre i sin udvikling.
- Vi forventer at forældrene fortæller os når der sker større ændringer i deres liv, som f.eks. skilsmisse, ulykker, dødsfald med mere.
- Vi afholder et årligt forældremøde hvor inddrager forældrene i deres barns hverdag f.eks. ved at vise små film fra hverdagen.
- Vi vægter den daglige "lille historie" ved aflevering og afhentning.
- Vi lægger ugentlige skriv og billeder fra ugens gang på AULA så forældrene bliver inddraget i forhold til hvad vi arbejder med.
- Vi har traditionsrige forældre arrangementer som f.eks. høstfest og julefest.
- Vi har et samarbejde med vores bestyrelse med ca. 4 årlige møder.
- Hver 5. uge har det pædagogiske personale mulighed for at modtage flerfaglig sparring hvor vi med forældrenes samtykke har mulighed for, at drøfte og modtage sparring omkring barnet. Her kan relevante fagfolk deltage alt efter hvad der ønskes at blive drøftet. Udover psykolog som altid er deltagende, kan sundhedsplejerske, fysioterapeut og tale/høre konsulent deltage. Her kan vi f.eks. af tale et kommende dialogmøde hvor forældrene deltager.

Børn i udsatte positioner

Beskrivelse af hvordan vi i Dr. Fanes Børnehus sikre et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet.

I vores hverdagsstruktur har vi perioder af dagen hvor vi organiserer os i mindre grupper, som giver det pædagogiske personale mulighed for at overskue børnegruppen og her observere og være i øjenhøjde med hele børnegruppen og få øje på hvis et barn er i en udsat position og har brug for at vi sætter ind med pædagogiske indsatser. Organisering af børn i mindre grupper er ligeledes også en god erfaring og ofte en anbefaling fra vores samarbejdspartnere på hvad et godt pædagogisk læringsmiljø er, og til gavn for alle børns trivsel og udvikling.

Vi indretter vores læringsrum inkluderende, så alle børn har mulighed for fordybelse og deltagelse på egne præmisser. Det betyder at barnet altid kan trække sig fra en aktivitet eller at den voksne kan justere i aktiviteten for at støtte barnets deltagelsesmulighed.

Vi har i vores børnefælleskab fokus og øje for at alle børn bliver mødt, set og hørt og inviteret med i gode relationer og inviteret med i lege og deltagelse i aktiviteter. Vi inddrager og skaber rum for at udsatte børn og mindre synlige børn bliver gjort attraktive legekammerater, hvor fokus er på at italesætte og synliggøre det enkelte barns ressourcer.

Vi har flerfaglig sparring hvor vi har mulighed for at drøfte børn og her få sparring og anbefalinger fra flere faggrupper på hvordan vi pædagogisk kan arbejde med at understøtte trivsel, udvikling og dannelse hos børn i udsatte positioner.

Vi anvender systematisk refleksion og evaluering som skal sikre faglige drøftelser og refleksioner for at understøtte det pædagogisk arbejde og opsporing af børn i udsatte positioner.

Vi inddrager og arbejder tæt sammen med forældrene hvor både den daglige dialog og trivsel og dialogmøder ved behov er vigtig for, at støtte barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

I Dronning Fanes Børnehus har vi samarbejde med Møn skolen afdeling Stege. Der er udarbejdet et årshjul med planlagt samarbejde med børnehaveklasselederen. Vi har fra januar måned og frem til sommeren et lokale på Stege skole som vi benytter et antal gange, hvor nogle gange er sammen med børnene fra Stege Børnehus (deres kommende klassekammerater) for at styrke det sociale fællesskab og give børnene en tryghed i at kende lidt til hinanden når de skal starter i skole.

Med den legende tilgang stifter børnene bekendtskab med alfabetet og tal. De bliver præsenteret for ords betydning og hvad det bruges til, samt øver at skrive deres navn. Ligeledes får børnene også kendskab til talforståelse.

Vi arbejder med dialogisk læsning hvor børnene derigennem får en viden om læseretning, for/bag side, forfatteren af bogen og hvad historiens fortælling er.

Vi arbejder på at øve børnene i at lære at modtage en kollektiv besked og kunne handle på den.

Vi arbejder med selvhjulpethed f.eks. ved toiletbesøg og påklædning. Vi øver dem også i at holde orden, i deres garderobe men også i andre ting de omgås.

Børnene får igennem deres dag i børnehaven styrket deres medbestemmelse, både i selvvalget og planlagte aktiviteter.

Vi har stor fokus på at alle børn oplever at føle sig som en del af fællesskabet og benytter os af fri for mobberi fra Mary fonden, for at styrke børnefællesskabet.

Det er vigtigt at kunne begå sig socialt når man starter i skole. Vi er med til at støtte og guide børnene, så de lærer de sociale spilleregler. Vi lærer dem om at ture sig til og fra, at bede om hjælp og omkring demokrati.

Vi vægter et godt forældresamarbejde på en tillids relation mellem personale og forældre. Et samarbejde hvor der er åbenhed og dialog, samt gensidig forståelse og respekt for hinandens perspektiver og forskelligheder.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Beskrivelse af hvordan Dr. Fanes Børnehus inddrager lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn.

I Dr. Fanes Børnehus prioriterer vi højt at være medvirkende til at benytte os af både vores fysiske omgivelser og inddrage vores lokalsamfund og de muligheder som her byder sig til i forhold til at styrke vores pædagogiske praksis og læringsmiljøer.

Vi har et tæt samarbejde med det lokale plejehjem hvor vi bl.a. besøger dem til fastelavn og påske. Vi har i perioder faste aftaler hvor vi kommer over til plejehjemmet og synger sange sammen med beboerne. Gensidigt får vi ind imellem besøg af beboerne fra plejehjemmet hvor vi sammen på legepladsen har aktiviteter.

Vi samarbejder med vores lokale bibliotek. I vores børnehus har Vordingborg bibliotek opsat et minibibliotek hvor vores familier har mulighed for at låne bøger med hjem. Børnehaven tager på tur til biblioteket og bruger faciliteterne der. Vi samarbejder ligeledes med biblioteket i forhold til at låne bøger til vores projekter ud fra læreplanstemaerne, samt til at finde de bedste kvalificeret bøger til vores dialogisk læsning.

Vi besøger den lokale landmand, hvor vi får lov til at give dyrene mad og kæler med dem. Vi har også en landmand der kommer i vores institution til påske og har små lam med som vi bruger en formiddag sammen med.

Ved højtider har et samarbejde med vores lokale præst/kirke hvor der bliver tilrettelagt en børnegudstjeneste der passer til den højtid der er gældende.

I vores lokale brugs pynter vi ofte med klippe/klistre til højtider. Samt når vi handler er børnene inddraget og er med til denne aktivitet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Beskrivelse af hvordan vi i Dr. Fanes Børnehus integrerer det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø.

Fysisk

Hver børnegruppe er tilknyttet en stue med egne garderober, toiletter, håndvask og pusle faciliteter. Vi har en lys institution som er velholdt og lys, med mulighed for god udluftning. Vuggestuen har krybberum hvor børnene under 2 år sover til middag i krybber og har mulighed for at sove i barnevogn. Børn over 2 år bliver tilbudt en seng. Vi har et udenomsareal med en legeplads som tilbyder forskellige lege og læringsmiljøer. Vuggestuen har deres eget område/legeplads.

Psykisk

Det pædagogisk personale arbejder tæt sammen omkring vores børnegrupper. I alle dagens pædagogiske læringsmiljøer er fokus at skabe tryghed og udvikling samt gøre os umage for at alle børn føler sig set og hørt. Det er en vigtig pædagogisk opgave, at kvaliteten af et godt og velfungerende samspil er tilstede og afgørende for, at kunne give alle børnene de bedste betingelser.

Æstetik

Vores stuer er inddelt i forskellige læringsmiljøer hvor indretningen er fleksibel og kan ændre sig efter den aktuelle børnegruppe. Stuerne er overskuelige og der er tydelige læringsmiljøer som er nemme at overskue og behagelige at være i. Når vi indretter indtænker vi lyd og lys og holder os for øje at læringsrummet skal være rart at være i og at der summer af det tema som der arbejdes med.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling i 0-3 års alderen? (Riddersalen).

- Ved at være i små grupper udfolder og erfarer børnene sig selv og hinanden på nye måder.
- Vi har fokus på selvhjulpenhed. F.eks. ved putning kravler børnene selv op ad en stige til krybben.
- Børnene erfarer sig selv på nye måder ved f.eks. når de bliver renlige og øver ikke at have ble på.
- Når vi tager på ture udfolder, udforsker og erfarer børnene sig selv på kendte og nye måder kropsligt/motorisk.

- Inden skift til en af vores børnehavegrupper besøger børnene børnehavegruppens børn og voksne både på legepladsen og ved at komme på besøg på stuen. Ligeledes er vi fast på besøg en gang ugentligt, hvor vi er med til et struktureret program sammen med børnehaven.
- Vi vægter den gode relation meget højt, både mellem børnene og mellem barnet og de voksne.
- Personalet er omsorgsfulde og nærværende for at skabe et trygt og nysgerrigt læringsmiljø.
- Vi styrker børnenes gå på mod og engagement ved, at give dem succes oplevelser f.eks. når de selv tager skoene af.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling 3-6 års alderen (Spejlsalen og Tronsalen).

- Ved at være i små grupper udfolder og erfarer børnene sig selv og hinanden på nye måder.
- Vi har fokus på selvhjulpenhed f.eks. øver selv at tage tøj og sko på.
- Børnene erfarer sig selv når de begynder at gå på toilettet.
- Når vi tager på ture f.eks. til gymnastiksalen udfolder, udforsker og erfarer børnene sig selv på både kendte og nye måder kropsligt og motorisk.
- Børnene leger på tværs af stuerne, både på legepladsen og ved at komme på besøg på de andre stuer.
- Vi vægter den gode relation højt, både mellem børnene og mellem børn og voksne.
- Personalet er omsorgsfulde og nærværende for at skabe et trygt og nysgerrigt læringsmiljø.
- Vi anvender vores legeplads hvor der er plads til at lege uforstyrret både med og uden voksne og blive forstyrret.
- Vi sørger for at der er mulighed for at børnene kan lege på tværs af alder.
- Vi styrker børnenes gå på mod og engagement ved at give dem succesoplevelser f.eks. når de selv kan tage sko på.
- De ældste børn må gerne lege indenfor f.eks. på stuen i mindre grupper når resten af børnegruppen er på legepladsen. De voksne kommer ind og kigger ind imellem og stoler ellers på at børnene evner opgaven. Det varierer hvilke børn, i forhold til hvad der er formålet.
- Vi styrker børnenes gå på mod og engagement ved at give dem succesoplevelser f.eks. når de kan skrive deres navn.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling i 0-3 års alderen (Riddersalen).

- Vi deler børnene i mindre grupper og sammensætter grupperne efter relationer.
- Vi hjælper med at italesætte følelser mellem børnene ved f.eks. konflikter.
- Vi møder børnene hvor de er og har øje for hvad de har brug for.
- Ved at tage på tur understøtter vi det sociale fællesskab, ved at give dem oplevelser sammen som de ikke oplever i institutionen.
- Vi understøtter forskelligheder således, at alle børn får mulighed for at indgå på den ene eller anden måde.
- Vi understøtter den sociale udvikling ved at have mange forskellige læringsrum, både inde og ude både til store og små fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling i 3-6 års alderen (Spejlsalen og Tronsalen).

- Vi deler børnene op i mindre grupper og sammensætter grupperne efter relationer.
- Vi hjælper med at italesætte følelser ved bl.a. billeder.
- Vi møder børnene hvor de er, og har øje for hvad de har brug for.

- Vi understøtter relationer på tværs af stuerne og alder f.eks. at børnene leger sammen på legepladsen eller kommer på besøg på hinandens stuer.
- Ved at tage på ture, understøtter vi det sociale fællesskab ved at give dem oplevelser som de ikke oplever i institutionen.
- Vi understøtter at der er plads til børnenes forskelligheder og ser det som en ressource som kan bidrage positivt i forhold til social udvikling.
- Vi øver demokratisk dannelse i forhold til at børnene bidrager med ønsker til f.eks. ture.
- Vi understøtter den sociale udvikling ved at have mange forskellige læringsrum, både inde og ude til både store og små fællesskaber.
- Aktiviteter som teater, hulebyggeri, magneter kan samle børnene i forskellige aldre og på tværs af køn.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtiltagelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog i alderen 0-3 år (Riddersalen).

- Vi italesætter stort set alt hvad vi gør. F.eks. ”nu tager jeg kopperne så vi kan få noget at drikke”.
- Vi har mange daglige gentagelser som sange, fagter, rim og remser.
- Vi laver mundmotorik f.eks. puster sæbebobler, puster i mælk med sugerør, puster fjer.
- Vi har bøger som børnene selv kigger i og bøger som de voksne læser højt fra.
- Vi har både højtlesning og dialogisk læsning.
- Vi opdeler børnene i mindre grupper så vi skaber større mulighed for at alle børn kan kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ønsker.
- Vi har fokus på at hjælpe børnene med at sige fra verbalt.
- Vi øver at aflæse kropssprog f.eks. sur/glad.
- Vi holder samling, hvor vi benytter piktogrammer, så børnene kender dagens program. Til samling synger vi, leger med sproget og har fokus på vores månedlige fokus ord.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog i alderen 3-6 år (Spejlsalen og Tronsalen).

- Vi italesætter farver, former, tal og bogstaver.
- Vi har mange daglige gentagelser, f.eks. sange, fagter, rim og remser.

- Vi øver mundmotorik f.eks. puster sæbebobler, puster i mælk med sugerør, puster fjer, suger popcorn med mere.
- Vi hjælper under og efter konflikter ved at tale med børnene om hvad der er sket og ved at hjælpe med at italesætte og sætte ord på selv.
- Vi har bøger som børnene selv kigger i og bøger som de voksne læser højt fra.
- Vi har både højtlæsning og dialogisk læsning.
- Vi opdeler børnene i mindre grupper så vi skaber mulighed for at alle børn kan kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ønsker.
- Vi har fokus på at hjælpe børnene med at sige fra verbalt.
- Vi øver at aflæse kropssprog f.eks. sur/glad, jaloux, bange, ked af det.
- Vi giver børnene medbestemmelse og tager dem alvorligt i forhold til ønsker, tanker og behov.
- Sproget og børnefællesskaber styrkes igennem vores daglige samlinger på stuen hvor alle børn får og har tale tid.
- Vi tilskynder leg i små grupper, at evne at sætte ord på når der er små konflikter blandt børnene og ikke mindst at børnene på trods af aldersgruppen lærer fra og med hinanden.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse i 0-3 års alderen? (Riddersalen).

- Vi har fokus på krop og bevægelse i hverdagen hvor vi bl.a. kravler, hopper, gynger, cykler og løber. Vi øver selv at kravle op på puslebordet, i krybber, i vogne og på rutsjebanen.
- Vi sørger for at børnene både har mulighed for rolig kropslig aktivitet f.eks. at lege i sandkassen eller at køre på løbecykler.
- Vi maler med fingermaling, klipper med saks, holder på farveblyanter med mere. Alt sammen med øje for at have fokus på det finmotoriske og sanselige.
- Børnene øver selvhjulpethed og bliver fortrolige med egen krop og dens funktioner ved f.eks. at tage sko og tøj af og på.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børns krop, sanser og bevægelse i 3-6 års alderen (Spejlsalen og Tronsalen).

- Vi har fokus på krop og bevægelse i hverdagen hvor vi bl.a. kravler, hopper, gynger, cykler og løber. Vi spiller fodbold og klatre i træer.
- Vi har smør selv hvor børnene præsenteres for en stor sanselig og finmotorisk palet.
- Vi har øje for høj og lav arousal f.eks. ved samling hvor vi skifter imellem hurtig/langsom, vild/rolig, lille/høj stemme.
- Vi laver forskellige sanse lege og bliver fortrolige med egen krop f.eks. blindtest med smag og duft.
- Vi maler med finger maling, klipper med saks, laver perleplader, holder på farveblyant med mere hvor vi styrker det finmotoriske.

- Børnene øver selvhjulpenshed og bliver fortrolige med egen krop og dens funktioner ved f.eks. at tage tøj og sko af og på.
- Vi har fokus på selvregulering i forhold til varme og kulde f.eks. tøj af og på.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science i 0-3 års alderen?

- Vi bestræber os på at være ude dagligt trods vejr og vind. Vi har legeplads med træer, græs og bakker hvor vi kan sanse og finde insekter med mere.
- Vi tager på ture i nærmiljøet.
- Vi deler børnene op i mindre grupper med en voksen for på den måde at sørge for at have mest muligt fokus på det enkelte barn og sørge for at hvert barn får større mulighed for aktivt at observere og undersøge naturen omkring os.
- Vi leger med vand, sand og jord.
- Vi laver små forsøg, eksperimentere med vand samt bruger årstidens skiften til læring f.eks. is og sne.
- Vi laver forsøg og leger med vand f.eks. synke/flyde, fryse/tø.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science i 3-6 års alderen?

- Vi er ude året rundt trods vejr og vind. Vi tager ofte på tur ude i nærmiljøet.
- Vi har en legeplads med træer, græs og bakker hvor vi kan undersøge og finde insekter.
- Vi taler med børnene om og har fokus på miljøet bl.a. at vi ikke smider affald i naturen.
- Vi følger med i årstidernes gang, følger med i egen beplantning og urtehave og træernes skiftende udseende.
- Vi deler så vidt muligt børnene op i mindre grupper med en voksen for på den måde at sørge for at have mest muligt fokus på det enkelte barn og sørge for hvert enkelt barn får større mulighed for aktivt at observere og undersøge naturen omkring os.

- I forhold til science måler vi højder og mængder bl.a. ved bagning. Vi laver små forsøg, eksperimenterer med vand samt bruger årstidens skiften til læring f.eks. is, sne og salt.
- Vi laver forsøg og leger med vand f.eks. synke/flyde, fryse/tø.
- Vi arbejder med matematisk opmærksomhed ved f.eks. at finde bestemt antal ting i naturen.
- Gruppen skal præsenteres for og være aktivt deltagende i naturens diversitet og samtidig bruge børnefællesskabet til igennem leg og læring at få mere viden omkring natur, udeliv og science.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab i alderen 0-3-årsalderen?

- Vi har faste traditioner omkring højtiderne f.eks. til jul hvor vi har aktiviteter og børnene oplever Lucia. Derudover har vi traditioner som høstfest og arbejdsdag med forældrene.
- Vi har børn fra forskellige kulturer som giver børnene et indblik og en oplevelse af forskellige kulturelle baggrunden.
- Vi maler, synger, læser og fortæller historier og eventyr.
- Vi fejre fødselsdage for hvert enkelt barn og børnene præsenteres for de danske traditioner som fastelavn, påske og jul.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab i 3-6 års alderen? (Spejlsalen og Tronsalen).

- Vi har faste traditioner omkring højtiderne f.eks. går de ældste børn Lucia til jul. Derudover har vi traditioner som høstfest og arbejdsdag med forældrene.
- Vi har børn og voksne fra forskellige kulturer som giver børnene et indblik og en oplevelse af forskellige kulturelle baggrunde.
- Vi inviteres til Stege bio hvor vi ser små børnefilm.
- Vi maler og synger sange.
- Vi tager på biblioteket hvor vi låner bøger og ser lokale udstillinger.
- Vi fejrer fødselsdage for hvert barn og børnene præsenteres for de danske traditioner som fastelavn, påske og jul.

- Vi taler om at alle er forskellige.
- Det sidste år inden børnene skal i skole besøger vi Stege skole og 0.klasse i forskellige henseender.
- Papir, blyant, farveblyanter, lim, tape og sakse er tilgængelige. Det inviterer og appelerer til at denne gruppes egne initiativer til at deres selvhjulpne og medbestemmende evner styrkes. Desuden viser vi som personale tillid til at børnene selv kan administrere det.

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturr, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø i Dr. Fanes Børnehus?

I implementeringen af de styrkede læreplaner og herunder etablering af en evalueringsskulturr har vi på nuværende tidspunkt i Dr. Fanes Børnehus et øget fokus på at skabe og etablere en systematisk refleksionsproces hvor vi ser at refleksion er afgørende for en udvikling af vores pædagogiske kvalitet og inddragelse af viden over både vores egen pædagogiske praksis og børnenes trivsel, udvikling, læring og dannelse.

På nuværende tidspunkt anvender vi følgende skemaer og metoder:

- Motorikvurderinger.
- Tobi.
- Udviklingsbeskrivelse.
- Indsats på det enkelte barn.

- Tegn på læring skema 1,2,3 fra Eva.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Film introducerer indholdet i og illustrerer hovedpointer fra publikationen *Den styrkede pædagogiske læreplan*.

Forskellige tematiske materialer dykker ned i viden om et tema og giver inspiration til dialog og handling. Her er bl.a. materialer om evaluerende pædagogisk praksis, som understøtter en systematisk tilgang til det at evaluere.

Der offentliggøres løbende nye temaer.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

[Pædagogisk læreplan](#)

© 2019

Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Socialministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET